

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מא.

בחלז הנניק. דלילו צרה"ר אין חייב ברגל לדברי הכל דכתיב [שמות כז]
צדה אחר צפ' קמא (דף טו): **לאבי משלם כופר.** אע"פ שלא נתכוון
לחזק דהא אוקי דרבעה ולא קטלה הא קטלה משלם כופר:
מתני' וזה וזה חייבין מיתה. דבתם נמי כתיב [שמות כז] סקל יסקל: וכן

[א] [לעיל טו, ט] [ג] [לעיל טז]
[ד] [לעיל טז]
[ה] [לעיל טז]
[ו] [לעיל טז]
[ז] [לעיל טז]
[ח] [לעיל טז]
[ט] [לעיל טז]
[י] [לעיל טז]

בבב וכן צבת. בן קטן ותינוקת
קטנה חייב עליהן סקילה וכופר
בדוליס: **גב' שאמדושו נשלה בני**
אדם. שרץ אחריהן זה אחר זה
וזרחו מפניו ואמדו שאם לא זרחו
היה הורגן: **שסין ג' בני אדם.**
לפיכך לא נסקל בשנים הראשונים
וכשנגח שלישי ממו כולם הלך
משלם עליו כופר: **הוי מועד לאדם.**
בתמיה: אטרפה לא קטלן ליה
דגבגל קטילה קטיל: **הוי מועד**
נשלה. בתמיה: **דקטל וערק**
לאגמא. לאחר שהעידו זו צרח:
שסומו זוממי זוממין. כשנגח ז'
נגימות ראשונות והעידו זו ז' כמות
עדים צלו כח אחת והזימום ופטורו
וכשנגח נגיחה שלישי והעידו זו

תורה אור השלם
1. ובי יחז שור את איש
או את איש ונתן קול
יסקל השור ולא יאכל
את בשרו ובעל השור
שמות כא כח
קנ:

הגהות הב"ח
[א] גב' מה לי קטלה
בקרינת מה:

גליון הש"ס

גב' בגין שהיה ב' בהמות
ע"י לעיל דף טו ע"פ מוס'
ד"ה רב זלמן ד' ה"ח ר"ח
מאחר ובר דה"ל לא הוי
מועד לאדם. עין לעיל דף
מז ע"פ מוס' ד"ה וזה חס
הוא המקנן וכו':

הגהות מהר"ב
הרשב"ר

[א] ה"ח ד"ה איני יודע
וכי. וא"ת אנטרין לנן
פקוטה. ע"י שטת מקולת
ירוקי:

רבינו הגנאל

ברבן קטלה דמי. הקשה
רבינו הגנאל דב' לי דינן
דקטלה לה ב' דינן
לאחא אלמא מרעיה
רבעה, וכוון דהכי הוא
אמאי קאמר דכמאן
דקטלה איהו דמי, והא
איהו גירמה אבנשה
דאחחתייה עליה, ואיכא
למימר תחילתה באונס
וסופה בריצון, ומשום הכי
קטלן לאחא אבנשה
נמי לבהמה, ואי קשיא לך
הא דרבא דאמר בכחכות
תחילתה באונס וסופה
בריצון אונס הוא, מאי
שטמא יצר אלבשה, איכא
למימר דלא סבירא ליה
האי מיתא. אי נמי כי
אמר רבא דוקא אדם
דמינה הוי ומאשיב
אבתריה, אבל גבי בהמה
לא וכוון דאיכא רצון
קטלן להו לתרווייהו.
במאי פליגי ברגל שורשה
על גבי תינוק בחצר הניק.
לאבוי משלם כופר, פרי"ח
לא משלם כופר.
דליבא דר' שמעון קאמר
דמכותא משעתא. שור
שנגח את האדם ומת
משלם את הכופר ותם
פטור מן הכופר, וזה וזה
חייבין מיתה.

במאן דקטלה דמי. וא"ת ומה פשע השור היא הרגה עצמה
שהי הצילתו עליה וי"ל כמו שפירש ר"ח שקפץ עליה
השור לרבעה והלכשה זה יצרה ומתרה ואפילו למ"ד צמחות פ'
נערה (דף נא): תחילתה צמחונס וסופה צלרון דמותר היינו

HebrewBooks.org ©Moznain Publishers. No commercial use allowed.

תחילת ציאה צמחונס אבל הכל תחילת
ציאה זו צלרון ואסורה לכו"ע וה"ה
שנהרגה: **הא אין בוונתו דהויק.**
ואע"ג דכשכה צמחמה מנעיה צפ'
ליד הרגל (לעיל דף יט): לפי שיש
שם שינוי קצת ודמי טפי לקרן אבל
רביעה לאו שינוי הוא ולא דמי לקרן
וכשן גמורה היא שמזקת ע"י אכילה:
ברגל שדרסה. שן הוא שיך
למנקט הכא אלא אלא אלא

דנקט רגל ספ"ז (דף טו.) נקטיה
הכא: **לרבא לא משלם כופר.**
אליצא דהך צרימח קאמר כלפי'
בספ"ז (דף טו.) **מאחר** דמתם
קטלינן בו' לא מני לאוקמי כגון
שצשלש נגימות ראשונות נתכוון
להרוג הצמחה והרג את האדם * דכה"ג
לא הוי מועד לאדם הואיל ולא נתכוון
לאדם וגם צהרג ג' פעמים על פני
צעליו לא הוי מועד כדאמרין בפרק
שני (דף עז.) אין השור נעשה מועד
עד שיעידו זו בפני צעלים וצפני
ז' **בגון** שאמרוהו ג' בני
אדם. כולה סוגיא מוכחא דלא
מייחייב בשלישי ג'ש כדפרישית בפ"ז
(דף עז.) **איני יודע שהיא**
גבייה. או וא"ת אנטרין לנן שקויה
לרצנן דרבי מאיר דלא בעי שטייה
(מולין דף עז.) וכ"ת דלא אקרי שור
הא לענין פטר חמור מקרי שה בפ"ק
דככות (דף יג.) וצפרק צמחה
המקשה (מולין דף עז.) ואפילו שחוט
מנכת ציומא (דף מט: טו.) דמקרי פטר
וכ"ש ג' פקוטה וי"ל צללו חל פריך
שפיר ולפי המסקנא נוחא דנפקא לך
מצדו אע"ג דשחטיה ועצדיה כעין
צשר: **והאי לא יאכל דהיבא דסקליה**
בסקל דאסור בהנאה. ועל השור
נקי לא יאכל אס כן לא הוי מוקמין
נקי אלא להנאה צשר דוקא:

ברדלי אבהו. לרווחא דמלמא
נקט דצללו רבי אבהו
לא הוי מזלי למימר אלא להנאה
דלאכילה לא ריך:
כל מקום שנאמר לא יאכל. וזה
תאמר תמך צפסח הנאחמי יהיה
צרת דכתיב כי כל אוכל חמץ ונכרתה
וכ"ת הכי נמי א"כ צפרק כל שעה
(פסחים דף גא.) דצעי מנאי איכא צין
חזקה לרבי אבהו הוה ליה למימר
דהא איכא צינייהו וי"ל דלא יאכל או
לא תאכל ילפינן מלא תאכלו אבל
כי כל אוכל מלא תאכלו לא ילפינן:
היבא

אבהו אמר ר' אלעזר כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכלו לא יאכלו
אסור אכילה ואחד אסור הנאה במשמע עד שיפרט לך הכתוב כדרך
שפרט לך בבבילה לג' בנתניה ולעובד כוכבים במכירה אמרי הני מילי היבא
דנפיק ליה אסור אכילה ואיסור הנאה מקרא מולא יאכל אבל הכא
דאיסור אכילה מסקל יסקל נפקא אי סלקא דעתך האי לא יאכל את
בשרו אסור הנאה הוא נכתוב רחמנא לא יהנה אי נמי לא יאכל את
דעבדיה כעין בשר דשחטיה אסור מתקיף לה מר זוטרא אימא הני מילי
היבא

מב א מיי פ"י מהלכות
טוין מוונן הלכה טו י
קמנ עשין סה:
מב ב מיי שם הלכה יג
קמנ עש:
מב ג מיי שם הלכה א
והלכה ב קמנ עש:
מב ד מיי שם פ"א
הלכה א קמנ עשין
טו:
מב ה ד ז ט י כ מיי
שם פ"א הלכה ג קמנ
עשין ח ובי צ"מ:
מב ו ל מיי שם פ"א הלכה
טו ופ"ד מנ"ל מלכות
אסורות הלכה כב קמנ
לאון קלה ועשין סח:
מב ז מיי פ"א מהל'
מלכות אסורות
הלכה טו קמנ לאון קלט:
מב ח מיי פ"א מהלכות
ע"ו הלכה ד:

מוסף רש"י

איני יודע שנבילה היא.
הואיל וסקלו ונבלה כבי
למדת מלא תאכלו כל נבלה
שחטורה בנבילה (קדושין
טו.) שאם שחטו לא יאכל
אסור דינו אסור
בבבילה. ותרי לשמעון
קרא. סקול יסקל השור
ואם נשחט לא יאכל (שם
טז) והכי אמר קרא סקול יסקל
השור ואם לא סקול יאכ"פ
לא יאכל את בשרו (פסחים
בב:.) נקי מנכסיו. חסר
(דף עז.) להיבא.
דסקליה מסקל דאסור
בנבילה הוא. ולחסייה
בנבילה אכל, דלא יאכל
שחטת איסור הנאה דרבי
צבא, דמנבילה לא נפקא
לן בה איסור הנאה,
שהנבילה פרט בה הכותב
היתר הנאה, ולהכי כפני
בבבילה כתיבה לא יאכל ולא
פטר אחייו היתר, ועל
שחט נקי לרבעה אחרינא
אכל לחי כופר דמי ולדות
דלקמן (קדושין טו.) עד
שיפרט לך הכותב
בדרך שפרט לך
בבבילה. דלמלאקריין
לפרט נבילה לגר אשר
צפרק צמחה ואלתה
למשחייה בנבילה, ולא נכתב
צו אלא לא תאכל, שמע
מינה לא תאכלו איסור
הנאה הוא (שם ובע"ז
פסחים בא.) שצ"פ שכל
כחן לך אלא לא תאכל,
הלכך לפרט לך היתר
הנאה הא כל תקוס שלא
פירש לך בה היתר הנאה
הוי מנשעט איסור הנאה
מלא תאכל (יודין קיד:.)
לגר נמניה ועובד כוכבים
במיתיה, ל"ב צמחמה
דרבי צבא, דלי הוה
סבירא ליה דכתיב ככמין
דוקא וזו לא מני ילף מיניה
דתיבא דלא פטר היתר
לחייב דהאי נבילה לאו
אחייב ליתר הנאה אלא
למשמעין דמילתא אסור
למשחייה. הני מילי.
דשמעין איסור הנאה
משון אכילה. היבא דנפקא
לן איסור אכילה מיניה,
דיוון דמצעי ליה נמי
לאחייב אכילה, כלל כל
ממשע, אבל הכל דאיסור
אכילה מקרא אחרינא נפיק
ולא הולך זה אלא להנאה,
למה לי לאפקוי הנאה
בשון אכילה, ליכונח לא
יהנה, אלא ודאי לאכילה
גופיה אנטרין וליכא דשחטה (שם.) אי נמי. למכזוב לא יאכל. ולשחוק, את בשרו נמה לי (שם.) דלשמעין קרא דלפילו שחטו אסור (שם.)

גופיה אנטרין וליכא דשחטה (שם.)